TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-9

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ROMAN

Roman; yaşanmış ya da yaşanması mümkün olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı uzun edebî türdür. Romanda birbiriyle bağlantılı olaylar bir tema etrafında bir araya gelir. Romandaki gerçeklik kurmaca gerçekliktir. Roman, yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtır. Romanda serim, düğüm ve çözüm bölümleri bulunur.

Roman türünün ilk örneği, İspanyol yazar Cervantes'in (Servantes) XVII. yüzyılın başlarında yayımlanan Don Quijote (Don Kişot) adlı eseridir. Türk edebiyatına roman Tanzimat'la girmiştir. Türün ilk örnekleri çeviri eserlerdir. İlk çeviri roman, Yusuf Kâmil Paşa'nın Fransız yazar Fénelon'dan (Fenelon) 1859 yılında çevirdiği Télémaque'tır (Telemak). İlk yerli roman, Şemsettin Sami'nin Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat adlı eseridir. Türk romanı, teknik açıdan Servetifünun Dönemi'nde güçlenmiş; Halit Ziya Uşaklıgil, roman türünün Batılı anlamdaki ilk örneklerini vermiştir. Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi'nde roman türünde başarılı örnekler verilmiştir.

SORULAR

Soru 1:

Aşağıda romanla ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) 16. yüzyılda Cervantes'in Donkişot adlı eseri roman türünün dünya edebiyatındaki ilk örneğidir.

B) Türk edebiyatında Tanzimat Dönemi'ne kadar Dede Korkut Hikâyeleri, halk hikâyeleri, mesneviler, efsane ve destanlar; roman türünün yeri tutmuştur.

C) İlk çeviri roman, Yusuf Kamil Paşa'nın Fenelon'dan çevirdiği Tercüme-i Telemak adlı eserdir.

D) İlk realist roman, Namık Kemal'in 'in İntibah adlı eseridir.

E) İlk psikolojik roman, Mehmet Rauf'un Eylül adlı eseridir.

Cevap: D

Soru 2:

Roman ile hikâyenin karşılaştırılmasıyla ilgili aşağıdakilerin hangisinde bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Romanda birden fazla olay anlatılırken hikâyede tek olay anlatılır.

B) Romanda kişi kadrosu hikâyeye göre fazladır.

C) Romanda mekân daha geniş ve çokken hikâyede mekân belirli ve sınırlıdır.

D) Romanda kişi ve mekân betimlemelerine geniş yer verilirken hikâyelerde betimlemeler ayrıntılı değildir.

E) Romanda belirli bir zaman dilimi verilirken hikâyede zaman oldukça geniştir.

Cevap: E

Soru 3:

Ayın on dördünde Bünyamin'in kazması beyaz bir cisme çarptı. Merakı artan Vardapet'le birlikte çevresindeki toprağı temizlediklerinde bunun, çoktan taşlaşmış, neredeyse öküz büyüklüğünde bir kertenkele kafası olduğunu gördüler. Boynundan itibaren bel kemiği toprağın derinliklerinde kayboluyordu. Bünyamin, canavarın dişlerinden birini yadigâr olarak almayı düşündü. Ama diş, eline alır almaz ufalanıverdi. Vardapet bunu uğur telakki edip çıra ışığı altında birtakım hesaplar yaptı. Rakamları topladı, çıkardı; iletkiden okuyup kaydettiği derecelerin yüz seksene erişip erişmediğine baktı ve delikanlıya gülümsedi.

Bu parçada,

I. Olay örgüsü
II. Mekân
III. Zaman
IV. Kişiler

unsurlarından hangileri belirgin değildir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II.
C) I ve III. D) II ve IV.
E) III ve IV.

Cevap: B

Soru 4:

Damların yosun tutan ve kararan kiremitlerini nihayetsiz dut, erik ve iri yapraklı incir ağaçları örtmeye çalışıyor, derelerin kenarını beyazımtırak yapraklarıyla uzun kavaklar takip ediyordu. Bunların arasında belki yirmiden fazla minare, bembeyaz yükseliyor ve uzaktan bakan bir göze, tıpkı kavak ağaçları gibi hafif hafif sallanıyor hissini veriyordu.

Bu parçada,

I. Betimleyici
II. Öyküleyici
III. Tartışmacı

anlatım biçimlerinden hangileri kullanılmıştır?

A) Yalnız I. B) Yalnız II.
C) I ve II. D) I ve III.
E) II ve III.

Cevap: A

Soru 5:

Bugün ensenize kadar kestirdiğiniz şu saçlar yok mu? Ne uzundu, ne uzun! Köklerini sökercesine onları tarardık. Hiç unutmam, hanımefendi size üstü papatya örneği beyaz ketenlerden yeni bir elbise diktirmişti, onu giydirdik ve sizi büyük hanımefendiye götürdük. O vakte kadar büyükannenizi görmemiştiniz çünkü büyük hanımefendi damadıyla altı sene dargın durdu. Nihayet barıştılar, biz de sizi götürdük. Ah, diye içini çekiyor ve başını sallıyor Gülter. Büyükanneniz gibi kadın nerede şimdi?

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

A) Pastiş B) Parodi
C) İroni D) Geriye dönüş
E) İç çözümleme

Cevap: D